

การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพแรงงานภาคการเกษตรตำบลคอนกาม อำเภออย่างชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

รุ่งเพชร ทัดเทียม, ส.บ. ¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สถานการณ์และรูปแบบการดูแลสุขภาพ 2) พัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพ และ 3) ผลจากการพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพแรงงานภาคการเกษตร กลุ่มตัวอย่างการวิจัยคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มตามจุดมุ่งหมาย และคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรกรณีที่ทราบขนาดประชากร ประกอบด้วย 1) แรงงานภาคการเกษตร จำนวน 165 คน และ 2) กลุ่มเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานภาคการเกษตร จำนวน 50 คน ดำเนินการศึกษา ระหว่างเดือน ธันวาคม 2566 – เมษายน 2567 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แนวทางการสนับสนุนกลุ่ม และแนวทางการสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติ Paired Samples t-test และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย จากการสำรวจและประเมินความเสี่ยง พบว่า พบรูปแบบจากการทำงานยังพบผู้ป่วยที่มีอาการหลังจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และยังไม่มีรูปแบบการดูแลสุขภาพแรงงานภาคการเกษตรอย่างมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่ซึ่งต้องพัฒนารูปแบบตามสภาพปัญหาที่เปลี่ยนไป โดยรูปแบบการดูแลสุขภาพแรงงานภาคการเกษตรที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) โครงสร้างรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ 2) กระบวนการประเมินความเสี่ยงจากการทำงาน 3) กระบวนการการดูแลสุขภาพทั้งเชิงรับและเชิงรุก และ 4) การติดตามและประเมินผลอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งค่าเฉลี่ยการดูแลสุขภาพแรงงานภาคการเกษตร ก่อนพัฒนารูปแบบ มีค่าเฉลี่ย 6.5 (S.D.=1.82) หลังพัฒนารูปแบบ มีค่าเฉลี่ย 8.5 (S.D.=1.28) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=0.001$) โดยภายหลังการพัฒนารูปแบบแรงงานภาคการเกษตรมีค่าเฉลี่ยการดูแลสุขภาพมากกว่าก่อนการพัฒนารูปแบบ ($\text{Mean Difference}= 2.0$) สรุปได้ว่า รูปแบบการดูแลสุขภาพที่พัฒนาขึ้น ทำให้กระบวนการการดูแลสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของชุมชน เกิดผลลัพธ์เพื่อแก้ไขปัญหาความเสี่ยงจากการทำงานของแรงงานภาคการเกษตร

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, การดูแลสุขภาพ, แรงงานภาคการเกษตร

¹ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคอนกาม อำเภออย่างชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ,
Email:rungpet_ycy@hotmail.com

A Model Development of Health Care for Agricultural Workers In Khonkam Sub-district, Yangchumnoi District, Sisaket Province

Rungpet Thatthiam, B.P.H.¹

Abstract

This research and development study aimed to study 1) the situation and patterns of health care, 2) the development of health care patterns, and 3) finding results of the development of health care patterns for agricultural workers. The sample was selected using the purposive sampling method, and the sample size was calculated using the sample size calculation formula to estimate the population mean in the case of knowing the population size, which consisted of 1) 165 agricultural workers and 2) 50 agricultural workers' networks; the study was conducted between December 2023 and April 2024. Data were collected using research instruments consisting of questionnaires, group discussion guidelines, and observation guidelines. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics and paired samples t-tests, and qualitative data were analyzed using content analysis.

The results finding, survey, and risk assessment found that work-related problems were still found, there were still patients with symptoms after using pesticides, and there was no participatory health care pattern for agricultural workers at the local level, which had to be developed according to the changing problems. The developed agricultural labor health care model consists of 4 components: 1) a structure model that is appropriate for the context of the area, 2) a process for assessing occupational risks, 3) a process for both reactive and proactive health care, and 4) participatory monitoring and evaluation. The average health care of agricultural labor before the model development was 6.5 (S.D. = 1.82), and after the model development, it was 8.5 (S.D. = 1.28), which was statistically significant (p -value = 0.001). After the model development, the average health care of agricultural labor was higher than before the model development (mean difference = 2.0). In conclusion, the developed health care model resulted in a participatory health care process in the community to solve the problem of occupational risks of agricultural labor.

Keywords: development model, Health care, agricultural workers

---

¹ Public Health Technical Officer, Professional Level, Khonkam Health Promoting Hospital, Yangchumnoi District, Sisaket Province, Email: rungpet_ycy@hotmail.com